

Partidul Nostru

Наша Партия

MD-2012, Mun. Chișinău

str. București, nr. 117,
tel.: +373 (22) 027 200; +37376770728;
fax: +373 (22) 027 201
secretariat.pnru@gmail.com
www.rul.md

MD-2012, Кишинев

ул.Букурешть 117,
тел.: +373 (22) 027 200; +37376770728;
факс: +373 (22) 027 201
secretariat.pnru@gmail.com
www.rul.md

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani

Reclamant:

Partidul politic «Partidul Nostru»
Mun. Chișinău, str. București, 117

Pîrît:

Comisia Pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, Piața Marii Adunării Naționale, 1
MD 2012

Persoana terță:

Agentia Națională pentru Reglementare în Energetica
Mun. Chișinău, str. A.Pușkin, 52/A MD 2005

CERERE DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ (în obligare)

Subsemnatul, partidul politic «Partidul Nostru», în persoana președintelui partidului Renato Usatii, prin prezenta cerere solicit:

A admite cererea de chemare în judecată;

A obliga Comisia Pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova să adopte act individual (dispoziția) prin care Agentia Națională pentru Reglementare în Energetica prin derogare de la termenele și procedurile stabilite de Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, Legea nr. 174/2017 cu privire la energetica, Legea nr. 239/2008 privind transparenta în procesul decizional și Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, și, în conformitate cu Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a preturilor reglementate pentru fumizarea gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetica nr. 355/2021, va fi obligată să aplice tarifele noi la gazele

naturale pentru consumatori finali, aprobate prin hotărîre ANRE nr. 312 din 07.06.2023 cu efectul retroactiv începînd cu 01 februarie 2023.

Procedura administrativă:

1. La 15.06.2023 partidul politic «Partidul Nostru» a adresat Comisiei Pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova petiție prin care a solicitat adoptarea de către Comisia Pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a dispoziției prin care Agenția Națională pentru Reglementare în Energetica prin derogare de la termenele și procedurile stabilite de Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, Legea nr. 174/2017 cu privire la energetica, Legea nr. 239/2008 privind transparenta în procesul decizional și Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, și, în conformitate cu Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a preturilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetica nr. 355/2021, va fi obligată să aplice tarifele noi la gazele naturale pentru consumatori finali, aprobate prin hotărîre ANRE nr. 312 din 07.06.2023 cu efectul retroactiv începînd cu 01 februarie 2023. (a vedea copia petiției)
  2. La 19.06.2023 Reclamantul prin scrisoarea nr. 12-53-6450 a Cancelariei de Stat a RM a fost informat că cererea PP «Partidul Nostru» a fost redirecționată Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetica. Readresând petiția CSE, probabil, s-a condus de prevederile **art. 74 din Codul Administrativ**, care prevede că « *Dacă petiția ține de competența altei autorități publice, originalul petiției se expediază autorității publice competente...*».
  3. La 29.06.2023 Reclamantul a recepționat prin poșta electronică răspunsul ANRE nr. 04-01/2623 prin care a fost informat că ANRE în conformitate cu Legea cu privire la energetică ANRE nu are competențe de sine stătător să aplice tarifele cu efect retroactiv, menționînd, totodată, că ar putea să aplice tarifele cu efect retroactiv în cazul adoptării de către CSE a dispoziției respective, astfel recunoscînd că competența exclusivă de a soluționa problema aplicării retroactive a tarifelor aparține CSE. (a vedea copia răspunsului ANRE)
  4. Astfel, Reclamantul a constatat că: a) autoritatea publică competentă să examineze cererea privind aplicarea tarifelor la gazele naturale cu efect retroactiv este Comisia Pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova; b) CSE nu a examinat cererea Reclamantului în fond, readresînd-o unui alt organ fără competențe necesare;
Prin urmare, Pîrîtul, de facto, a refuzat să examineze petiția Reclamantului.
  5. În conformitate cu **art. 162 alin. (2 și 3) din Codul Administrativ** « (2) Dacă autoritatea publică nu soluționează petiția în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă.
(3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre:
b) emiterea unui act administrativ individual.»
- Prin urmare, la 04.07.2023 Reclamantul a expediat pîrîtului cerere prealabilă, prin care a solicitat examinarea petiției în fond și admiterea cerințelor formulate. **(a vedea copia cererii prealabile)**
6. La 26.07.2023 Reclamantul a recepționat răspunsul pîrîtului la cerere prealabilă la care au fost anexate opiniile ANRE din 29.06.2023 menționată supra și a Ministerului Energiei din 10.07.2023 **(a vedea actele menționate în anexe)**

7. Astfel, prin scrisoare din 26.07.2023 pîrîitul a refuzat în admiterea petiției invocînd că «*actualmente nu există premise ca Comisia să intervină în activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică*».

Dreptul la acțiune:

8. Potrivit **art. 189 din Codul Administrativ** « (1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. Reclamantul, de asemenea, menționează și **art. 20 din Constituția RM**, care stabilește că «(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.»

Prin urmare, Reclamantul se consideră în drept să depună acțiunea în contencios administrativ privind obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual.

Competența jurisdicțională:

9. Competența jurisdicțională a prezentei acțiuni derivă din natura actului administrativ, emiterea căruia se solicită.

Potrivit **art. 10 alin. (1) din Codul Administrativ** «*Actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.*»

Reclamantul consideră că actul administrativ care urmează a fi adoptat de pîrîit este un act administrativ individual, deoarece acest viitor act administrativ va reglementa un caz individual și va avea un singur destinatar individual determinat - Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în deosebire de un act administrativ normativ, care stabilește reguli de aplicare obligatorii pentru un număr nedeterminat de situații identice. (**art. 12 din Codul Administrativ**)

Respectiv, în conformitate cu **art. 191 alin. (1) din Codul Administrativ**, competența jurisdicțională îi revine judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Admisibilitatea:

10. Potrivit **art. 207 din Codul Administrativ**, « *Instanța verifică din oficiu dacă sînt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ*». În speța, sunt relevante prevederile alineatului (2) litera e) din norma specificată - *reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17:*

În acest context Reclamantul menționează că este un partid politic, care în activitatea sa se conduce de **Legea RM privind partidele politice din 21.12.2007** și Statutul partidului.

Art. 1 din Legea partidelor stipulează că « *Partidele politice...promovează valorile democratice și pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, ... participă, prin reprezentanții lor, la exercitarea în mod legal a puterii în stat, desfășoară alte activități în conformitate cu legea*».

Art. 1.5. al Statutului PP «Partidul Nostru» prevede că «*Partidul este creat pentru participarea cetățenilor Republicii Moldova, solidari cu scopurile și obiectivele Partidului, la viața politică a societății prin exprimarea voinței sale politice, participarea la acțiuni publice și politice, la alegeri și referendumuri, precum și în scopul reprezentării intereselor cetățenilor în organele administrației publice centrale și în organele administrației publice locale*».

La mod general, promovarea și apărarea interesului public este sarcina principală a partidului. Interes public este definit ca «*...ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și a libertăților persoanelor, precum și obligațiile acestora, satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală și în bune condiții.*» (**art.18 din Codul Administrativ**).

Chestiunea privind tarifele la gaze naturale, fiind vitală pentru majoritatea absolută a cetățenilor țării, este fără nici o îndoială chestiunea de interes public. Respectiv, PP «Partidul Nostru» ca «*organizație politică, constituită prin asocierea benevolă a cetățenilor Republicii Moldova, care împărtășesc interese politice, idealuri și valori comune.*» (**art.1.1 din Statut**), depunând petiția la CSE, a fost în drept să apere acest interes public. Refuz în satisfacerea petiției Reclamantul apreciază ca vătămarea drepturilor sau libertăților stabilite de lege (**art.17 din Codul Administrativ**).

În fond:

11. Prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 41/2022 din 24.02.2022 în Republica Moldova a fost declarată starea de urgență, prelungită ulterior prin Hotărârile Parlamentului nr.105/2022, 163/2022, 245/2022, 278/2022, 330/2022, 12/2023, 67/2023 și 133/2023.

Art. 2 alin. (12) din Hotărârea nr.41/2022 investeste Comisia pentru Situații Excepționale cu dreptul de a adopta deciziile necesare în scopul întreprinderii unor acțiuni rapide de asigurare cu gaze naturale, cu energie electrică și cu alte surse energetice, inclusiv prin derogare de la prevederile normative.

Legea nr. 212-XV din 24.06.2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război acordă autorităților competente prerogative de reglementare, inclusiv prin derogare, a anumitor relații sociale pe durata stării de urgență dacă aceasta reglementare are drept scop salvarea unui interes public.

Competența de a emite acte derogatorii își are fundamentul juridic în art. 54 din Constituția Republicii Moldova și art. 15 din Convenția europeană a drepturilor omului, normă care acordă guvernelor statelor părți, în împrejurări excepționale, posibilitatea de a deroga, temporar, limitat și controlat, de la obligația de a asigura anumite drepturi și libertăți în temeiul Convenției.

Astfel, în situația stării de urgență flexibilitatea decizională a autorităților este una foarte largă, dacă urmărește «*protecția interesului public*».

12. La 27.01.2022 Comisia Pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a adoptat **dispoziția nr.2** prin care a obligat Agenția Națională pentru Reglementare în Energetica prin derogare de la termenele și procedurile stabilite de Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, Legea nr. 174/2017 cu privire la energetica, Legea nr. 239/2008 privind transparenta în procesul decizional și Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, și, în conformitate

cu Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru fumizarea gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetica nr. 355/2021, să examineze cererea de ajustare a prețurilor reglementate pentru fumizarea gazelor naturale depusă de S.A. „Moldovagaz” pînă la 31.01.2022 cu aplicarea acestora din 01.01.2022.

13. Prin **hotărîrea Curții de Apel Chișinău nr. 3-34/22 din 06.02.2023** cerere de chemare în judecată depusă de Dron Ion, Primarul general al municipiului Chișinău, Duca Ion, Cauta Jan, Ciubașenco Dumitru și Voznoi Vitalie privind control normativ a dispoziției nr.2 din 27.01.2022 a CSE a fost respinsă, instanța de judecată concluzionînd că *«pe perioada stării de urgență, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova poate adopta acte normative, inclusiv cu efect retroactiv, în cazul în care aceste acte normative au drept scop salvarea unui interes public.»*

14. Astfel, a fost creat precedent de aplicare a noilor tarife la gazele naturale cu efectul retroactiv.

15. La 05.06.2023 SA MoldovaGaz a înaintat ANRE cerere privind micșorarea tarifelor la gazele naturale motivînd-o prin *«scăderea semnificativă a prețurilor la gazele naturale, care sunt achiziționate de către SA „Moldvagas».*

La 07.06.2023 Agenția Națională pentru Reglementare în Energetica a examinat cerere a SA MoldovaGaz și adoptat **hotărîrea nr. 312** prin care au fost aprobate tarifele noi la gazele naturale pentru consumători finali cu aplicarea acestora din data publicării în Monitorul Oficial. (08.06.2023)

(**nota:** Reclamantul menționează că majorarea tarifelor la gazele naturale la 27.01.2022 a fost motivată prin majorarea prețurilor de achiziționare a gazelor)

16. Astfel, legătura cauzală între prețurile de achiziționare a gazelor și tarifele la gazele naturale pentru consumători finali este una directă și certă.

17. Din toamna anului 2022 Moldova (malul drept al Nistrului) nu consumă gazele livrate de Gazprom în baza controversatului contract din 2021, *«fiind integrată în rețeaua energetică europeană atât din punct de vedere tehnic, cât și comercial»* (Dorin Recean, prim-ministru al Republicii Moldova). Respectiv, prețurile de achiziționare a gazelor deja nu depind de cele stabilite de Gazprom și doar de prețurile dictate de piața europeană.

18. Cea mai mare și importantă bursă de gaze naturale în Europa este considerată **bursa TTF** (Amsterdam, Țările de Jos). Potrivit informației publicate, prețurile la gaze naturale TTF au început se scădea constant din 07.12.2022 (1500 euro pentru 1000 m³) ajungînd la 01.02.2023 la 590 euro pentru 1000 m³.

19. Prin urmare, în conformitate cu Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, Legea nr. 174/2017 cu privire la energetica și Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru fumizarea gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetica nr. 355/2021, tarifele la gazele naturale pentru consumători finali urmau să fie ajustate la prețurile de piață începînd, cel puțin, cu 01.02.2023.

20. Reclamantul constată că nici ANRE, nici CSE nu și-au onorat obligațiile legale, tarifele fiind micșorate abia la 07.06.2023 și doar sub presiunea societății moldovenești.

21. Anticipînd eventualele argumentele privind stocuri mare de gaze naturale, procurate în lunile octombrie-noiembrie 2022 la prețuri ridicate și care urmează a fi consumate, Reclamantul

menționează că proastă administrare a întreprinderilor de stat care livrează gaze naturale (Energocom), adoptarea deciziilor greșite privind volumele de gaze necesare și incompetența celor care au fost investiți cu dreptul de soluționare a problemelor aprovizionării populației cu gazele naturale nu poate fi asociată cu protecția interesului public, or potrivit **art. 18 din Codul Administrativ**, interesul public «vizează ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și a libertăților persoanelor, precum și obligațiile acestora, **satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală și în bune condiții.**»

22. În acest context Reclamantul consideră necesar de a comenta opinia Ministerului Energiei, expusă în scrisoare din 10.07.2023 și atașată la răspunsul pîrîtului la cerere prealabilă.

Astfel, Ministerul Energiei a opinat că «...argumentul petiționarului precum că prin Hotărîrea Curții de Apel Chișinău nr. 3-34/22 din 06.02.2023 s-a creat un precedent de aplicare a noilor tarife la gaze naturale, cu efect retroactiv nu este justificat, or, colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel a constatat că includerea sintagmei «cu aplicarea acestora începînd cu 01 ianuarie 2022» a avut drept scop salvarea interesului public, și anume securitatea energetică a statului, sănătatea și siguranța poporului». Din acest citat Reclamantul deduce că în opinia Ministerului Energiei micșorarea tarifelor nu ține de interes public, sănătatea și siguranța poporului.

Reclamantul cu regret constată că interpretarea legii propusă de Ministerul Energiei și susținută de CSE este una bizară, dacă nu batjocoritoare, or, art. 18 din Codul administrativ determină imperativ interesul public ca «... **satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală...**».

Reclamantul observă că **necesitățile sociale** nu se reduc la aprovizionarea cu gaze naturale la orice preț, dar presupun și accesibilitatea acestora pentru populație. La rîndul său, și **realizarea competențelor autorităților publice** nu poate fi una arbitrară și nelimitată, dar presupune legalitatea și responsabilitatea acestora.

23. Generalizând cele menționate *supra*, Reclamantul conchide că începînd cu 01.02.2023 au fost întrunite condițiile necesare pentru ajustare (prin micșorare) tarifelor la gazele naturale pentru consumatori finali, însă Agenția Națională pentru Reglementare în Energetica ca instituția publică care implementează politica statului privind reglementarea în sectoarele energetice, asigură reglementarea și monitorizarea funcționării eficiente a pieței de energie și desfășurarea activităților în sectoarele energetice în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate și transparență și Comisia pentru Situații Excepționale care pe durata stării de urgență emite dispoziții privind aplicarea măsurilor de protecție a populației nu și-au exercitat obligațiile legale, provocînd dificultăți extraordinare pentru societate moldovenească.

24. Remedierea consecințelor negative a inacțiunii ANRE și CSE poate avea loc prin adoptarea unei dispoziții CSE care, prin analogia cu dispoziția CSE nr.2 din 27.01.2023, va obliga ANRE se aplice tarifele noi la gazele naturale cu efectul retroactiv începînd cu 01.02.2023.

25. Reclamantul accentuează că cererea prin care se solicită obligarea CSE la emiterea unui act administrativ individual nu poate fi privită ca atentat la dreptul discreționar al autorității publice de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci cînd aplică o dispoziție legală, or, potrivit **art. 16 din Codul Administrativ**, «*exercitarea dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrare*». Neexercitarea obligațiilor legale de către CSE și ANRE la ajustarea în termen a tarifelor la gaze naturale, proastă administrarea a proceselor de achiziționare a gazelor naturale poate fi considerat ca activitatea administrativă arbitrară.

În drept, prezenta cerere este formulată în temeiul art. 189-191, 206 alin. (1) litera b) și 211-212 din Codul Administrativ, art. 20 din Constituția RM

Anexe:

1. Copia petiției din 15.06.2023
2. Scrisoarea al Cancelariei de stat din 19.06.2023
3. Copia răspunsului ANRE din 29.06.2023
4. Copia Statutului PP «Partidul Nostru»
5. Copia extrasului PP «Partidul Nostru»
6. Copia Cererii prelabile
7. Copia răspunsului al Ministerului Energiei
8. Copia răspunsului CSE la cerere prelabilă
9. Copia cererii de chemare în judecată

Partidul politic «Partidul Nostru»

Președinte partidului **Liattii Renato**

